

humanitas

Inhoud

Dit Kaderblad ademt geen geest van 'rust en orde'. Er wordt weer het één en ander ter overdenking voorgeschoteld.

Om te beginnen op pagina 51 een artikel over Oranje Vrijstaat en zijn vrijwilligerswerk ten behoeve van de bejaarde medemens.

Op pagina 52 wordt een stap gemaakt — en op papier is dat mogelijk — van Biafra naar de Residentie, om de achtergronden te schilderen van een aktie van Haagse maatschappelijk werkenden.

Wie is minderjarig en wie is meerderjarig? Een eenvoudig te beantwoorden vraag als de grens van 21 jaar wordt gehanteerd. Maar wordt die altijd aangehouden door instanties? Een antwoord staat op pag. 56.

Staking bij de gezinsverzorging in Oost-Groningen. Deze unieke gebeurtenis wordt aangehaald in een artikel over inspraak in de gezinsverzorging. Zie pagina 57.

Op pag. 61 Onze Tijd. Ja, ja, waar gaat dat heen. De foto is van Daniël Koning.

Op pagina 59 een artikel over een aktuele zaak en wel de opvangmogelijkheden van peuters. Welke bijdrage kan Humanitas hierbij leveren. Het antwoord moet uit de vereniging komen.

Als laatste op pagina 60 een wat uitgebreid bericht over de zich verenigende beleidsfunctionarissen in de welzijnszorg.

Uitgave van de Nederlandse Vereniging voor
Maatschappelijk werk Humanitas.

Redactie: T. van Grootheest, H. van Dijk, P. H. Hooy,
J. Terlouw, W. Post, mej. J. S. Frijda.

Redactie-adres: J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam.
Telefoon 020 - 73 94 44.

Maatschappelijk werk

en

Oranje Vrijstaat

Het departement voor geestelijke volksgezondheid van Oranje Vrijstaat houdt zich o.a. druk bezig met de diverse vormen van maatschappelijke gezondheidszorg zoals deze nu in onze Nederlandse samenleving functioneren. Het is nog veel te vroeg om konklusies te trekken of concrete veranderingen voor te stellen: het navolgende komt voor een groot deel voor eigen rekening en wordt niet gesteld namens het departement.

Maatschappelijk werk als geestelijke gezondheidszorg

In de Westerse samenlevingsstructuur is het basisargument voor de meeste vormen van handelen: wat is economisch? waarbij een bloeiende economie garantie heet te zijn voor bloeiende mogelijkheden tot mens zijn.

Hoewel in Nederland al jarenlang gepraat wordt over de kloof tussen welvaart en welzijn, geldt toch ook voor het maatschappelijk werk dat het verstrikt geraakt is in het economisch akkoord, en dat het er tot voor kort eigenlijk nauwelijks tegen in aksie trad. Daarentegen probeert Oranje Vrijstaat binnen zijn eigen, — nu nog simpele — samenleving tot enig principe tot handelen te maken de vraag: wat is geestelijk gezond?

Uitgangspunt voor deze gedachte — grondslag voor Oranje Vrijstaat! — is de overtuiging dat de mens sociaal is en zich niet moet gaan isoleren in een uitputtende run naar economische macht, maar veel gelukkiger en vollediger kan leven in een milieu waarin hij alleen maar samen met anderen mens hoeft te zijn.

Een samenleving die op een dergelijk volkomen ander principe is gebaseerd zal heel andere vragen stellen; want wat is geestelijk gezond? Misschien is het nu wel de vraag in hoeverre iemand is ingepast in onze economische maatschappij. In een oranje toekomst zal echter het enige criterium zijn of iemand zich gelukkig voelt, want ieder mens zal zoveel ruimte voor zichzelf hebben dat het woord 'aanpassing' in zijn huidige betekenis zal verdwijnen en daarmee tegelijkertijd de vele etiketten (met bijbehorende 'afwijkende beelden') die nu op zgn. niet-aangepaste mensen worden geplakt. Dat hiermee het accent op de hulpverlening zal verschuiven van de huidige autoritaire behandeling (met zijn scherpe onderscheid tussen wie cliënt is en wie de hulpverlener) naar de meer democratische idee van de 'werkplaatsen voor levenskunst' — waarover op een later tijdstip zeker nog publikaties zullen volgen — hoeft geen betoog.

In afwachting van deze heilstaal (O.Z.O.!) is de beurt wel degelijk aan het maatschappelijk werk. Natuurlijk wat betreft het signaleren van wan toestanden, het voeren van aksie; dat zijn zaken die geen verduidelijking behoeven.

Maar ook in het direkte werken met de mensen zouden we best wat meer democraties kunnen zijn en minder optreden als vertegenwoordigers van het burgerlijk milieu.

Op het terrein van het buurtwerk, met name op sommige plaatsen in Den Haag en Amsterdam, gebeuren overigens al mieterse dingen.

Het Dienstencentrum voor Bejaarden van Oranje Vrijstaat

Natuurlijk vormen de kabouters tot op heden een betrekkelijk kleine groep. We zijn nog lang niet toe aan een utopie, zoals boven omschreven, maar! het Dienstencentrum voor Bejaarden van Oranje Vrijstaat heeft een begin gemaakt met een eerste poging Amsterdam te socialiseren.

Waarom de kabouters zich juist op bejaarden richten? De volgende gedachten dienden als uitgangspunt:

- De bejaarden vormen een gediskrimineerde groep, hoofdzakelijk op grond van een irrelevant gegeven als: economisch niet meer interessant.
- Het bouwen van bejaardentehuizen en verpleegtehuizen — waaraan voor een beperkte categorie bejaarden zeker wel behoefte bestaat — staat in bepaald opzicht gelijk aan het oprichten van ghettos, nl. het opbergen en 'kalt stellen' van diegene met wie men niet gekonfronteerd wenst te worden.
- Huishoudelijke hulp aan bejaarden die gewoon, zoals ieder mens, thuis wonen is duidelijk onvoldoende. Er zijn te weinig cijfers bekend over de konkrete nood, maar ieder, die werkzaam is in de bejaardenzorg heeft het gevoel te stikken in een modderpoel van vaak mensonwaardige (en onze welvaart onwaardige!) ellende.

Vanaf eind maart '70 draait nu het dienstencentrum voor bejaarden zoals andere vrijwilligersorganisaties, nl. als bemiddelaar tussen hulpvrager en helper, met dit verschil dat het dag en nacht bereikbaar is (tel. nr. 16.18.23).

Het gaat echter zijn meer alternatieve vorm vinden in het organiseren van zgn. 'mobiele eenheden.'

Wat daarbij gaat gebeuren, is het volgende: rondom één bejaarde wordt een groepje kabouters (vrijwilligers) aange trokken waarvan er, — afhankelijk van de graad van hulpbehoefte — misschien enige verpleegkundig moeten

zijn. Dit groepje gaat op afwisselende uren — zoveel mogelijk over een etmaal verspreid — die bejaarde helpen. Het moet bestaan uit mensen die zoveel mogelijk in de onmiddellijke nabijheid wonen van degene die ze helpen.

Het idee van meerdere personen dient ook tot bescherming van henzelf: niemand hoeft zich sterk gebonden te voelen omdat hij 'nooit eens een weekend of avond wegkan.'

De kabouters die dit groepje vormen zullen zich niet beperken tot hulpverlening alleen: zij zullen kontakten gaan leggen bij buurvrouwen, suggesties doen over kopjes koffie die samen gedronken kunnen worden, nagaan of waarschuwingssystemen bedacht kunnen worden etc.; kortom heel belangrijk is dat de bejaarde weer geïntegreerd gaat worden in zijn eigen straat: wederzijdse hulp moet weer een vanzelfsprekende zaak gaan worden. Wanneer de kabouters bij hun poging de buurt te betrekken bij hun zorg voor die bejaarde de nadruk leggen op het feit dat zij dit zelf naast hun eigen werk doen, kunnen zij daardoor een morele druk uitoefenen die niet zonder effect zal blijven. Kabouters zien binnen zo'n mobiele eenheid ook één of meerdere vitale bejaarden mee functioneren: behalve de huishoudelijke zorg is bevordering van communicatie, het gewoon weer bij elkaar betrokken zijn van jonge en oudere mensen het gevolg van de aksies van deze mobiele eenheden. Wat de bejaarde zelf betreft, die ineens een groot (variërend van misschien 4 tot 12 personen) aantal mensen 'over de vloer' krijgt: natuurlijk is het erg belangrijk dat men het aankan (of wil). Voorzichtige experimenten hebben uitgewezen, dat de bejaarde die het betreft, terdege moet worden voorbereid. De konkrete organisatie van zo'n eenheid: wie moet de kontaktpersoon zijn, wat is de rol van huisarts en wijkverpleging etc., zal van persoon tot persoon verschillen. Diverse benodigde kontakten zijn gelegd, maar dat zijn details die hier niet zo ter zake doen. Het belangrijkste is dat deze mobiele eenheden in het najaar inderdaad van start zullen gaan, dat ze een belangrijke stap zullen betekenen in het socialiseren van een deel van de Amsterdamse bevolking (met olievlekeffect!) en dat deze aksie misschien het ontmoetingspunt zal zijn voor de talrijke vrijwilligers- en beroepsorganisaties die in Amsterdam werkzaam zijn op het gebied van de bejaardenzorg.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door mijzelf (na kantooruren tel. nr. 72.55.88) Paul v. d. Crabben (tel. nr. 24.18.20) en door de dienstdoende kabouter op 16.18.23.

Miebet van der Most

De kraker van ons welzijn: het maatschappelijk lapwerk

Het navolgend artikel is geen chronologisch verhaal van wat een **aktiegroep** ondernam, maar wel mijn commentaar bij een aantal feiten zoals die zich **presenteerden bij een sociale aktie**. Het ligt in de bedoeling om door dit achteraf **commentaar te schetsen hoe de aktiegroep naar mijn mening in een impasse is geraakt en welke perspectieven er zijn voor een nieuwe aktie-soort**.

Olie en welzijn

Tijdens de maand januari deed Terres des Hommes een oproep tot financiële steun voor de uitgehongerde kinderen in het geteisterde Biafra.

Op een teamvergadering herhaalde een collega de oproep en stelde voor om als groep een financiële bijdrage te leveren. Uit de daaropvolgende discussie bleek dat een geldinzameling geen oplossing inhield voor de problematiek van het land en eigenlijk slechts een pijnverzachter was voor de gevolgen van een fundamentele problematiek: de uitbuiting door enkele westerse kapitalisten van de natuurlijke bezittingen van een ontwikkelingsgebied.

De economische belangen van enkele Westeuropese en Amerikaanse concerns primeren steeds. Op deze infrastructurele tegenstellingen tussen de belangen van de ondernemers en de noden en rechten van de bevolking zijn de supra-structurele tegenstellingen gebaseerd van sociale, culturele en godsdienstige aard.

De wisselwerking tussen al deze tegenstellingen is van dien aard dat ze gemakkelijk door de invloedrijksten gehanteerd wordt om de reële problematiek te verdoezelen.

Door de woordvoerders van de uitbuitende westerse landen en ondernemingen werden de godsdienstige en etnologische verschillen zo opgeschroefd, dat de hongerdood van enkele miljoenen door de massakommunikatiemedia werd uitgebazuind als een onvermijdelijke natuurramp of het resultaat van een rassenoorlog.

De oligopolisten der olieproductie hebben voldoende macht over regeringsploegen en partijbonzen om ze verklaringen te laten afleggen die de ondernemers in een gunstig daglicht stellen en de oorzaak van de ellende gekamoeleerd houdt.

Via de analyse van dit probleem in het buitenland zijn een aantal maatschappelijk werkenden zich gaan bezinnen op het professioneel bezig zijn hier en nu.

Een korte brainstorming tijdens een eerste vergadering leverde een waslijst van problemen op, zowel interne als eksterne: verzuilde en versnipperde instellingen, anachronistische liberalistische werkmethodes, de woningnood, vervreemding van marginale groepen, afstompd arbeidsritme, autoritaire karakter van vele openbare lichamen, burokratie bij de overheid, en vele andere

problemen.

Ze stelden vast dat er tekorten waren in de samenleving waarvoor maatschappelijk werk wordt gekreëerd om de problemen zogenaamd op te lossen. Bij nader inzien bleek dat het maatschappelijk werk steeds sleutelde aan de symptomen van de problemen en in feite als taak had gekregen: het 'stroomlijnen' van individuele en groepsproblemen teneinde de zogenaamde zwakken of afwijkenden onvoorwaardelijk aan te passen. Er werd niet nagegaan wie aan wie moest worden aangepast en nog minder werden de individuele problemen getoetst aan het causale verband met de samenlevingsordening.

Het sleutelsymptoom woningnood

Vele duizenden maatschappelijk werkenden krijgen met klachten te maken over het gebrek aan woningen en de slechte kwaliteit van het bestaande woningpakket.

Het komt hier op neer dat goede woningen onbetaalbaar zijn voor de werkenden met een gemiddeld inkomen. Deze vaststelling vanuit maatschappelijk werk kan aanleiding geven tot twee soorten hulpverlening, die meestal samengaan. Ofwel zal men pogen om de slecht behuizen of woningzoekenden te leren leven met hun probleem of wel zal men een stuk hulpverlening leveren voor het opheffen of verminderen van de gevolgen. Als de betrokken maatschappelijk werkers achteraf het probleem signaleren is de kous af en zijn de gemoederen gesust: de bewoners zijn zoet gehouden en de beroepskracht gaat prat op zijn arbeidsvreugde. Het is nogal evident dat een dergelijke houding op zijn minst beschouwd moet worden als bijzonder inefficiënt om niet te zeggen essentieel oneerlijk.

Een fundamentele benaderingswijze (1) naar mijn mening is opsporen van de oorzaken van het probleem; aanklagen van de verantwoordelijken, ontmaskeren van de profiteurs van de woningnood en aan het werk zetten van deskundigen om met reële oplossingen te komen.

Indien de maatschappelijk werkenden niet doortoten tot de kern van het probleem, plegen zij onherroepelijk lapwerk. De kern is dat er een groot gedeelte van de goederen (in casu bouwgrond en bouwmaterialen in de ruimste betekenis van het woord) in handen is van een kleine groep, die

dikteert onder welke voorwaarden de rechthebbende bewoners aan hun primaire rechten toe zullen komen.

De honger naar winst spitst zich toe op deze zaken die schaars zijn omdat daardoor het kapitaalrendement wordt verhoogd. Het is etisch onverantwoord dat de enkele bezitters van die schaarsheid misbruik maken en daardoor het recht op wonen ontkennen. Door systematisch de economische belangen te laten prevaleren en hun macht via de beleidsvoerders te kamoufleren, zijn de ondernemers in staat de woningnood te doen voortduren en aldus de meest gunstige voorwaarden te creëren om de winstmarges op te drijven.

Daarom zullen de maatschappelijk werkenden een radikale oplossing moeten voorstaan: de woningbouwsector moet aan de privé sfeer onttrokken worden. Het probleem is zo urgent geworden dat partikulier winststreven niet meer het criterium mag blijven voor de oplossing van de woningnood. Een eerste stap naar een rechtvaardige oplossing zou de nationalisatie van de bouwgrond kunnen zijn als basis voor een nationale planning voor volkswoningen onder democratische controle van de bevolking. De woningnood is er bij gratie van de ondernemerswinst. De hoge huren zijn gretig huisbazenbrood. Woningnood is een springplank voor onbekwame en fallende politici en andere verantwoordelijke ambtenaren.

Maar woningnood is ook funktie van het probleemverdoezelend optreden van veel maatschappelijk werkenden, die door tekort aan analyse van hun werksituatie en door gebrek aan consequent engagement helpen de dekors op te trekken rond de heersende 'orde' en 'beginselen.'

Onze instellingen zijn vooroorlogse burchten.

Niet alleen het karakter en de structuur van onze instellingen en besturen zijn onaangepast, maar ook de werkmethode zijn duidelijk het produkt van problematiek zoals die zich voordeed in de Verenigde Staten van de dertiger jaren en zij ontwikkelen zich nu nog volgens de daar geldende maatstaven.

Dit overgeërfde instrumentarium is inderdaad volkomen ontoereikend voor onze problematiek (2).

Het heeft wel aandacht voor de interpsychische problemen, maar te weinig voor de milieukomponenten waarin het probleem gegroeid is en groeit.

De maatschappelijke structuren zijn een bron van vele categorieën van problemen. Het maatschappelijk werk is lang blind geweest voor de typische waardecriteria van het case-work die bepalend waren voor de uitbouw van deze

methodiek en die tegelijkertijd de beperktheid en de eenzijdigheid van het maatschappelijk werk in de hand gewerkt hebben. Beperkt door er van uit te gaan dat het individu aangepast moet worden aan de omgeving teneinde zo goed mogelijk maatschappelijk te functioneren.

Eenzijdig door de bestaande maatschappijstructuren te poneren als onveranderbaar gegeven en niet door te dringen tot de analyse der machtsverhoudingen.

Willen de maatschappelijk werkenden de sociale problemen oplossen, dan zullen ze moeten uitgaan van de wisselwerking tussen de interpsychische en de structurele componenten van het sociale werkveld.

De beperktheid en eenzijdigheid van het maatschappelijk werkinstrumentarium is parallel gegroeid met de structuren van de instellingen en opleidingsinstituten (3) die zijn uitgegaan van een aantal aprioristische categorieën (confessionele b.v.) zonder in hun probleembenadering hun reële eigen sociale kontekst permanent en kritisch in te bouwen.

Alternatief welzijnswerk: socio-politieke aktie.

De laatste jaren zijn vele maatschappelijk werkenden tot de vaststelling gekomen dat een aantal problemen van de cliënten in feite het gevolg zijn van een structurele constellatie in de samenleving: ongelijke kansen t.a.v. werkgelegenheid, inkomen, huisvesting, onderwijs, vorming en recreatie.

De methodieken bleken weliswaar niet allen ontoereikend voor het problemenpakket van het cliënt-systeem maar bleken niet hanteerbaar om te gaan werken aan problemen die een duidelijke makro-sociale oorsprong hebben. (4) Daardoor groeide bij de maatschappelijk werkenden het inzicht in hun onmacht, namelijk dat ze in feite slechts over middelen beschikten die min of meer adequaat waren om symptomen te cureren. Ook de vaak autoritaire en autonome structuur van de instellingen ondervonden zij als een belemmering voor een andere aanpak van de problemen. De 'oplossingen' die toen werden aangedragen, hadden tot primair doel het maatschappelijk werk beter te doen functioneren; er werd vooral uitgegaan van de idee dat het werk efficiënter moet worden zowel voor werker als cliënt. De akties die werden en worden ondernomen (al gauw 'sociale aktie' genoemd) om deze doelstelling te bereiken zijn legio: samenwerking en konzentratie (wijk- en diensten-centra); verbeteren der informatiekanalen; verlaging van de case-

load; verhoging van bijstandsuitkeringen; vereenvoudiging van de administratie; uniformering van de registratie. Daarbij worden verschillende aktiemodellen gehanteerd, variërend van informele voorstellen tot het bewuste open konflikt. Deze sociale aktie verbetert weliswaar de tastbare werkomstandigheden en zal ogenschijnlijk wel een oplossing opleveren voor een aantal aktuele problemen, maar moet onderkend worden als reformistisch om dat er geen fundamentele wijzigingen aangebracht worden in de machtsverhoudingen, die uiteindelijk de schaal der waarden bepalen. Het zijn vaak hervormingen waarachter iedereen kan staan, die het 'algemeen belang' dienen wil (5).

Zowel de liberaal, de technokraat, de kristen-sociaal-demokraat zullen organisatorische efficiëntie waarderen. De problemen rijzen pas wanneer een stoutmoedige het in zijn hoofd haalt om 'het algemeen belang' te analyseren en te konkretiseren in de leefsituatie hier en nu. Dan blijkt gauw dat belangen elkaar verdringen en verdrukken en dat het algemeen karakter ervan eigenlijk een uiterst gerichte burgerlijke figuratie is.

Dit inzicht betekent een aanloop tot socio-politieke aktie. De fundamentele maatschappijkritiek is de dimensie die de sociaal-politieke aktie zal moeten behouden voor schijnvernieuwingen a la D'66, die de wortel van veel problemen ongemoeid laat en/of geen aandacht schenkt aan de maatschappelijke kontekst waarin de problematiek in het veld ontstaat. Het is nogal evident dat de verschillende methodieken zoals die tot nog toe worden gebruikt, niet meer uitsluitend valabel zijn voor een fundamentele maatschappijkritische benaderingswijze. Zo ademt bijvoorbeeld het hele case-work de geest van het liberalisme van de lagen in de samenleving die het tijdsbeeld bepalen. De hulpverlening, het strafrecht, de vrijetijdsbesteding, de producerende en consumerende mens, worden in feite bepaald door een kleine groep machtingen en de medestanders van hun regiem.

Het recht van 'openbare orde' is heilig en onaantastbaar omdat het de intrinsieke kenmerken verdoezelt van de basiscomponenten van de samenlevingsordering: het absoluut karakter van de heersende macht en het verworden bezit. Deze makro-sociale verschijnselen doen zich mutatis mutandis eveneens voor op het meso- en mikrosociale vlak. Eén en ander is niet op het eerste gezicht merkbaar omdat de traditie, de oriëntering vanuit de opleidingssystemen, de beschermende moraal, de tegenstellingen in een latent stadium

houden. Maar in een konfliktituatie ontpopt de tolerantie zich snel tot autoritarisme en lokt fundamentele kritiek een felle reaktie uit.

Een verruimd werkveld.

Sommige van deze opvattingen hebben naast een aantal andere inzichten meegespeeld bij enkele initiatiefnemers van de Aktiegroep Kritische Agogen Den Haag, waarvan alle leden beroepskrachten zijn uit het welzijnswerk: algemeen, medisch en bedrijfsmaatschappelijk werk, reclasseringswerkers, docenten aan sociale akademies, cultureel werkers, opbouwwerkers, kinderbeschermers, sociologen en rekreatiewerkers.

Het arbeidsterrein is niet alleen het werken binnen het cliënt-systeem, maar evenzeer de samenleving als bron en resultante van individuele- en groepsproblemen op het sociale vlak (6). Bovendien denk ik dat het basiswerk niet alleen moet gebeuren met de cliënt maar ook door het op gang brengen van wijzigingen op organisatorisch en structureel niveau binnen de instellingen voor welzijnswerk en in het veld. Daarnaast wordt het sensibiliseren en politiseren van grote groepen kollegaas als een dringende behoefte gevoeld. De noodzaak hiervan is duidelijk gebleken tijdens het door de Nederlandsche Vereniging van Maatschappelijk Werkers over sociale aktie georganiseerde kongres, onder het motto 'hoogspanning, levensgevaarlijk?', waar een grote onvrede heerste onder de politiek bewuste deelnemers over het stugge karakter van deze bijeenkomst, die niet in staat bleek een ernstige bijdrage te leveren voor deze aktievelingen.

Dit was aanleiding voor een deelnemer (7) om op te merken dat er beter gestopt kon worden met de navelijkkerij en dat de linken maar eens duidelijk moesten uitspreken wat er met het wetenschappelijk agoochelen wel en niet kan worden aangevangen. Niets is inderdaad zo vrijblijvend als verhaaltjes aanhoren hoe goed de groepjes het hebben gedaan, en wat voor grote successen ze wel geboekt hebben of met open mond en vlijtige pen voor de zoveelste keer de stelling horen verkondigen dat sociale aktie gebaseerd moet zijn op een welzijnsvisie.

Zinvol zou geweest zijn een aantal akties te analyseren naar inhoud en vorm en ze te toetsen aan de sociaal-politiek theoretische doelstelling (8) van de aktiegroepen.

Een slechte strategie of een politieke impasse?

Het plan de campagne dat door de Aktiegroep Kritiese Agogen was opgezet naar aanleiding van de 'saneringsdag' kon toen als adequaat bestempeld

worden. B. en W. en de Sociale Raad (koördinerend orgaan der Haagse instellingen voor maatschappelijk werk) wilden aan de maatschappelijk werkenden vertellen op welke manier zij de ellende in de krottenbuurten moesten verdoezelen en hoe de gesaneerden sociaal begeleid konden worden. Terrecht stelde de actiegroep dat het uitgangspunt voor de dag volkomen irreal was omdat er niet te begeleiden viel; bij verhuizen van getto naar getto is de oorzaak van het probleem niet weggenomen. Die oorzaak is: het ontbreken van betaalbare woningen. Logischerwijze volgde daaruit de eis te komen tot een nieuw beleid en tot het verkrijgen van een grote openheid van zaken om deskundigen de kans te bieden een nieuw falen te voorkomen, door in elk stadium van het beleid recht op kritiek en verantwoording in te bouwen. Daar de gemeentebestuurders zich er niet eens van bewust waren dat grote groepen uit de bevolking en velen die beroepsmatig in contact komen met de bewoners van saneringsbuurten uiterst gespannen waren door de jarenlange opkropping van onrecht en onvrede hadden ze zeker niet verwacht dat ze er eens in zouden moeten slagen hun beleid te formuleren en/of waar te maken. Onder druk van de ruim driehonderd aanwezige maatschappelijke werkers moest de gemeente toegeven aan de eis van de actiegroep en belooft om een tweede congresdag te organiseren over het 'woningbouwbeleid'. Mijns inziens moet nu de strategie van de actiegroep een grondige wijziging ondergaan omdat het geen zin meer heeft om als antagonist van het gemeentebestuur stuntwerk te gaan doen in het Nederlands congresgebouw. Ten eerste, het gemeentebestuur is niet meer de tegenstander van de actiegroep nu het huisvestingsbeleid onmaskerd is, en de maatschappelijk werkers duidelijk stelden dat ze niet bereid zijn om dit falen te kamoufleren. Ten tweede, omdat de activisten niet de taak van de overheid op zich moeten nemen, zelfs wanneer die overheid tekort schiet.

Wel kunnen ze de verantwoordelijken activeren door de rechthebbenden te motiveren in de strijd om hun rechten. Voor het bepalen van de nieuwe koers die mij gewenst lijkt zal de actiegroep een aantal lessen moeten trekken uit de ervaring en die inbouwen bij eventuele volgende projecten.

Alhoewel enkele tientallen maatschappelijk werkenden bij de eerste vergadering wilden meewerken aan een project ter opheffing van een massaal probleem als b.v. de woningnood, mag toch niet verondersteld worden dat alle aanwezigen de analyse van de

franse situatie konden volgen.

Achteraf blijkt duidelijk dat een groot aantal medewerkers de dialektische materialistische analyse niet hadden onderkend op dat ogenblik. (Ik had inderdaad bij mijn inleiding systematisch vermeden om het traditionele linkse jargon te gebruiken). De consensus kon dus gemakkelijk bereikt worden op praktische punten, maar telkens als er dieper werd doorgedrongen naar het waarom van een aantal feiten en achterliggende bedoelingen bleek duidelijk dat er zich twee tendenzen voordeden binnen de groep.

Eenzijds de maatschappelijk werkenden die tot de konklusie waren gekomen dat het maatschappelijk werk niet meer adequaat kan functioneren omdat van een aantal problemen de oorzaken van structurele aard waren. Deze groep was bereid om desnoods door middel van het bewustgekozen konflikt de kernoorzaak van één exemplarisch maatschappelijk probleem aan de orde te stellen.

De andere tendens daarentegen kan bepaalde sociale actie op zich niet los zien van haar politieke aspecten en een globale maatschappijvisie. Deze laatste wilden middels een actie hun collega's sensibiliseren en politiseren ten einde in een later stadium de huidige kapitalistische ordening te toetsen aan de doelstellingen van het maatschappelijk werk, zoals het zich nu in haar maatschappijkritische vorm presenteert.

Zolang de actie gericht was op een concreet realiseringpunt binnen het project was de groep zeer eensgezind en werd er hoogstens gediscussieerd over een aantal mogelijk strategieën op korte termijn.

Maar telkens wanneer een hoogtepunt van een bepaalde fase voorbij was en er voorbereid moest worden in welk interpretiekader de actie gepresenteerd moest worden aan de achterban (de collega's, die geen deel uitmaakten van de actiegroep maar geregeld informatie-avonden bijwoonden), werd duidelijk gevoeld door de tendens die zich alleen naar gemotiveerd voelden voor het probleemwoningnood-sec, dat gaandeweg de doelstellingen van een aantal activisten verschoof van het algemeen materiële plan naar het globaal politiek nivo.

Aldus ontstond een merkwaardige situatie die alleen voor insiders op te merken viel: de linkse activisten willen enerzijds hun aansluiting met de achterban niet verliezen maar anderzijds wilden zij er ook van verzekerd zijn dat hun ideeën niet weggemoffeld zouden worden achter een tactische discussie op korte termijn. Daarom werd voor de presentatie van de plannen van de groep telkens een acceptabele figuur

naar voren geschoven die zowel de kool als de geit moest sparen.

Naar mijn mening is dit een onjuiste compromisstrategie geweest, althans na de eerste congresdag, omdat de actiegroep zich niet heeft kunnen losmaken van de inkapselingsmanoeuvres zoals die door B. en W. en Sociale Raad enkele malen, met gedeeltelijk succes, werden ondernomen. Daar de tweede dag is toegezegd en de actiegroep zich bereid heeft verklaard om mee te werken aan de realisatie van die dag zal de groep er zich noodgedwongen toe moeten beperken om te constateren dat er voor het woningprobleem geen oplossing voorhanden is, althans niet op korte of middel-lange termijn.

De tweede dag over de woningnood heeft een totaal andere functie voor de actiegroep: waar de eerste dag bedoeld was om het maatschappelijk werk nogmaals in slaap te wiegen met een verbluffende diashow over de Haagse prestaties en de belangrijke inpassende functie van de werkers in de saneringsvelden, is de tweede dag in feite niets meer, maar ook niets minder, dan een gemeentebestuur ter verantwoording roepen over een bepaalde sector binnen haar beleid.

De actiegroep kan de gevolgen van een bepaald beleid weliswaar beoordelen maar is geen **gesprekspartner** voor een nieuw te formuleren beleid (antiparticipationisme).

Daarvoor moeten deskundigen ingeschakeld worden. Een dergelijke vertoning heeft duidelijke politieke voordelen: de collega's bewijzen dat het mogelijk is om door een aanhoudende aksie openheid van zaken te krijgen in beleidskwesties en deskundigen kansen bieden om hun vaak vrijblijvende kritiek in de pers nu waar te gaan maken en na een konfrontatie met de overheid eventueel mee te werken aan een alternatief beleid door de macht van onbekwamen en/of onwilligen uit te schakelen of te verminderen. Een ander pluspunt van de voorbijgane actie is naar mijn mening het feit dat de kern van de actiegroep (in feite een dagelijks bureau van een vijftal mensen) door het hanteren van werkpapers en het voorbereiden van discussies toch vele grote aantallen collega's ertoe heeft aangezet om meer aandacht te ontwikkelen voor een denkstramien waarbij concrete maatschappelijke noden gesitueerd worden in een ruimer sociaal-economisch-politiek kader. Zo werden b.v. naar aanleiding van het autoritair optreden van een wethouder ook het autoritarisme en de behoudensgezindheid van maatschappelijke werkinstellingen aangetast, wat mede werd vergemakkelijkt door verdachtmakingen die sommige leidinggevendenden ondernamen om

de groep te isoleren.

Een nieuwe strategie zal rekening moeten houden met de scheiding der geesten, d.w.z. dat er een sociaal politiek platform nodig is, dat gebaseerd is op een maatschappij-visie die inderdaad afwijkt van het staatsmonopoolkapitalistisch systeem waarin wij leven, en waarbinnen het maatschappelijk werk funktioneert, als smeermiddel voor een meedogenloze rentabiliteitsmachine. Deze linkse groepen zullen dringend materiaal moeten verzamelen over de wisselwerking van maatschappij-maatschappelijk werk, over het instrumentarium en de organisatie-structuur van het maatschappelijk werk.

Na het verzamelen van ervaringsmateriaal en het werken aan een brok basistheorie komt de fase van het geven van alternatieve informatie aan onze collega's die wel overspoeld worden met waarde vrije agologische kunstgrepen en technokratische structuuranalyses. Vanuit een bepaalde ideologie en uit een bundel maatschappijkritische vragen en verworvenheden zullen de geëngageerde groepen dan zelf het geschikte moment bepalen om informatie te verspreiden, actiegroepen voor te lichten of te begeleiden en desnoods zelf acties op touw te zetten, waarbij dan de noodzakelijke wisselwerking van theorie en praktijk plaatsvindt.

Er zijn veel acties ondernomen, de ene actiegroep was nog radikaler dan de andere, maar... dit is pas het begin van de strijd voor de socialisatie van het maatschappij-kritisch-werk.

ROEL DE SMET
Maatschappelijk werker
afd. Humanitas Den Haag

Lijst der voetnoten.

1. Summier verslag van een georganiseerd protest.
Tijdschrift voor Maatschappelijk Werk, Jrg. 24, nr. 9, (5 mei '70) — p. 173-174.
2. J. A. M. H. Damoiseaux
Van theorie naar praktijk
Maatschappelijk Welzijn, Jrg. 22, nr. 6, (juni '70) p. 170-174
3. Y. J. M. Beker
Het gistingproces op sociale academies
Maatschappelijk Welzijn, Jrg. 22, nr. 6, (juni '70) p. 174-176
4. E. E. Behrend
Van maatschappelijk werker tot maatschappij-werker
Reflex, Jrg. 4, nr. 2 (febr. '70) p. 20-21
5. De actiegroep Joods Maatschappelijk Werk en de Initiatiefgroep Externe Kinderbescherming zijn voorbeelden van dergelijke tendensen. Wat niet belet dat er radikale stromingen zijn bij sommige basisgroepen die inderdaad fundamenteel te werk gaan, soms in de vorm van interne oppositie.

6. R. Ykema-Steenbergen

Futurologie van het maatschappelijk werk.

Sociaal Bestek, Jrg. 32, nr. 8 (april '70) p. 125-129

7. G. J. J. van Dam

Krijgt van Tienen toch gelijk?

Reflex, Jrg. 4, nr. 7, (juli '70) p. 7

8. In plaats daarvan onthulde een deelnemer, 15 minuten voor het einde van de kongresdag, dat het in zijn bedoeling lag om enkele honderden exemplaren te laten uitdelen van zijn welzijnsvisie: J. Th. van den Donk 'Welk welzijn willen wij?' in Maatschappelijk Welzijn, Jrg. 22, nr. 5 (mei '70). De tekst bleek te zijn voortgekomen uit discussies in de Driebergse Conferenties van april '70, en heeft een ideologische inslag. De definities van welzijn zijn even ludiek als de konklusies: 'Welzijn is een kreatief spel van de vrije mens met de waarden, normen, voorzieningen, diensten en goederen, die hem worden aangeboden door de andere vrije mensen. Het is zeer duidelijk dat geëngageerde maatschappelijk werkenden naast deze omschrijving toch echt wel gebruik dienen te maken van een fundamentele maatschappelijke machtsanalyse!

16 juni jl. werd, in een ledenvergadering van de Centrale Vereniging met de gezamenlijke peuterspeelzalen in Nederland een feit. Zij zullen voortaan verenigd zijn in de **'Werkgemeenschap Kindercentra in Nederland'** gevestigd Vondelstraat 56, Amsterdam, tel. 020 - 12 51 39.

Het is de bedoeling, dat alle organisaties in Nederland, die een kindercentrum (kinderdagverblijf, speelzaal, speelgroep, krèche, sleutelkinderen e.d.) beheren, zich bij deze werkgemeenschap aansluiten om zo gezamenlijk tot een kwalitatieve en kwantitatieve verbetering der kindercentra te komen.

Ook bestaat de mogelijkheid van aspirantlidmaatschap, o.a. voor hen, die van plan zijn een kindercentrum op te richten. Zij kunnen zodoende reeds in dit stadium van de diensten en informaties van de Werkgemeenschap Kindercentra gebruik maken. Tenslotte staat de vereniging open voor belangstellende leden: personen of organisaties, die geen kindercentrum beheren maar wel, om verschillende redenen, in dit werk geïnteresseerd zijn.

Gaarne roepen wij allen, die dit aangaat, op zich bij onze werk-gemeenschap Kindercentra in Nederland aan te sluiten.

Nota bejaardenbeleid 1970

Zeer binnenkort verschijnt bij de Staatsdrukkerij de 'Nota bejaarden 1970'. De prijs van deze uitgave is nog niet bekend. U kunt de nota rechtstreeks bestellen bij de Staatsdrukkerij, Christoffel Plantijnstraat, Den Haag.

In de volgende aflevering van het kaderblad hopen we uitvoerig op dit belangrijke stuk in te gaan.

Op 5, 12 en 19 juli en 2 augustus heeft het Humanistisch Verbond vier radioprogramma's gewijd aan het maatschappelijk werk. De titel voor deze programma's luidde:
DE VERMAATSCHAPPELING VAN HET MAATSCHAPPELIJK WERK.

De teksten van deze uitzendingen zijn verkrijgbaar bij de Humanistische Pers te Utrecht door storting van f 2,00 (50 cent per stuk) op postgiro 58.

Is de jeugd al droog achter de oren?

De Nederlandse Jeugd Gemeenschap organiseert half oktober een congres. Het nogal indringende motto van dit congres is 'De bezem door de leeftijdsgrenzen'. Waarom een dergelijk congres? Inspraak en medezeggenschap van jongeren staan volop in het brandpunt van de belangstelling. De Nederlandse Jeugd Gemeenschap — een landelijk overkoepelingsorgaan voor het jeugd- en jongerenwerk — wil hiermee bijdragen tot de tendens om zo veel mogelijk condities te scheppen om de medezeggenschap van jongeren te verwezenlijken.

Wanneer méér zeggenschap van jongeren gevraagd wordt, betekent dit, dat de jongeren ook meer verantwoordelijkheid zullen moeten dragen. En hiermee is weer nauw verbonden de vraag van de rechten en plichten van de ouderen. Het is een complex probleem, waarover helaas meer gepraat wordt, dan dat er daden gesteld worden. Gelukkig is er een concreet aanknopingspunt te vinden. En wel in het Nederlandse recht. Daarin zijn namelijk veel bepalingen opgenomen, die precies zeggen welke rechten en plichten de jeugdigen hebben.

Wanneer men de leeftijdsgrenzen bekijkt, die in de verschillende Nederlandse wetten gehanteerd worden, dan merkt men al gauw dat deze nogal uiteen lopen. De indruk wordt gewekt, dat de wetgever hier en daar nogal beschermend heeft willen optreden ten aanzien van jeugdigen. Maar, zo kan men zich in gemoede afvragen, worden de jeugdigen door die bepalingen niet te veel onmondig gehouden. Wij noemen de leeftijd van meerderjarigheid, de leeftijd van het actieve en passieve kiesrecht, de huwelijkswetgeving enz. Andere bepalingen waarborgen onvoldoende, dat de jeugdigen juist die toerusting krijgen, die zij nodig hebben om in de tegenwoordige maatschappij goed samen te leven. Hiervan noemen wij het arbeidsrecht en de onderwijswetgeving.

Project leeftijdsgrenzen

Met al deze dingen voor ogen startte de Nederlandse Jeugd Gemeenschap in juni van het vorig jaar het project 'Leeftijdsgrenzen'. Voor de wetenschappelijke begeleiding van dit project werd een stuurgroep in het leven geroepen. Naast deze stuurgroep is ook nog een actiegroep werkzaam, die op allerlei manieren van zich laat horen. Zo werden bliksemenquêtes over verschillende kampterreinen gehouden. Discussies in jeugdtehuizen en jeugdgevangenissen werden gevoerd. Er werd een discussiekrant 'Nog groen achter de oren' in een oplage van 25.000 exemplaren verspreid. Een tweede krant wordt op dit moment door de actiegroep voorbereid, die speciaal gewijd zal zijn aan het thema van het congres, dat op 16 en 17 oktober a.s. in de Koopmansbeurs te Amsterdam zal worden gehouden.

Het terrein van de leeftijdsgrenzen is nogal uitgebreid. Vandaar dat de gehele problematiek werd onderverdeeld in vijf onderdelen: Staatsrecht, strafrecht (kinderbescherming), arbeidsrecht, burgerlijk recht en de onderwijssituatie.

Actief en passief kiesrecht

In het staatsrecht staat vooral de dialoog over de kiesgerechtigde leeftijd centraal. Uiteraard wordt hierbij de nodige aandacht geschonken aan de leeftijd van het actieve kiesrecht (21 jaar) als aan de leeftijd van het passieve kiesrecht (23 jaar). Momenteel is er al een vrij sterke tendens te bespeuren om de leeftijd van het actieve kiesrecht te verlagen tot 18 jaar. De commissie Cals-Donner heeft gepleit om beide

leeftijden te koppelen. Deze leeftijdsgrenzen zou dan gelijk moeten zijn aan de algemene meerderjarigheidsleeftijd.

Minister Beernink, exponent van het behoudende gezag, voelt hier niets voor. Dat de verlaging van de leeftijdsgrenzen voor het actieve en passieve kiesrecht ook de nodige belangstelling heeft van de jongeren zelf bewijzen enkele acties. Tijdens de kortgeleden gehouden gemeenteraadsverkiezingen werden in verschillende steden schouwstembureaus opengesteld met als motto 'Stemmen wordt steeds leuker.' Hier konden jeugdigen van 18 tot 21 jaar hun alternatieve stem uitbrengen. Ook de acties van de Ermelose militairen hangen hier mee samen. Zij stelden, dat zij niet het 'befeel is befeel' zonder meer zullen erkennen omdat zij op grond van hun leeftijd geen enkele invloed op de regering kunnen uitoefenen.

Artikel 248bis

In het huidige strafrecht staan vooral de zeer verschillende leeftijdsgrenzen ter discussie. Deze leeftijdsgrens is volkomen willekeurig. Strafrechterlijk meerderjarigheid begint bij 18 jaar. Het beruchte artikel 248bis, waarbij het zogenaamde ontucht plegen met minderjarigen (beneden 21 jaar) van hetzelfde geslacht strafbaar wordt gesteld schijnt op de helling te staan. De Nederlandse Vereniging voor Homofielen COC en het maandblad Seq alsmede natuurlijk het blad van de NVSH 'Sextant' geven over deze materie goede voorlichting.

Over de leeftijd van strafrechterlijk meerderjarigheid kwam de Amsterdamse kinderrechter mr. S. Slagter tot de

conclusie, dat de groep van 16 tot 24-jarigen een zodanige eigen strafrechtelijke problematiek heeft, dat het nuttig zou zijn om een speciale jongerenrecht-spraak in het leven te roepen. Het blad 'Intermediair' heeft voor een discussie hierover zijn kolommen ter beschikking gesteld.

In de kinderbeschermingshuizen en jeugdgevangenissen werden discussies gehouden. Deze laatste actie is nog niet afgelopen en de rapportage hierover is nog niet zodanig verwerkt, dat er vergaande conclusies getrokken kunnen worden. Wel is het nu al opgevallen, dat men in de jeugdtehuizen een grote angst had voor de verlaging van de meerderjarigheidsleeftijd tot 18 jaar. In de meeste gevallen moeten deze jeugdigen met het bereiken van hun meerderjarigheid weer de vrije maatschappij in. En dat zou dan drie jaar vervroegd worden.

Mevrouw mr. dr. M. Rood-de Boer heeft in een pre-advies voor de landelijke vergadering van de Nederlandse Juristen Vereniging gewezen op die huiver in de jeugdtehuizen. Zij pleitte dan ook om de rechter de mogelijkheid te geven o.a. na een gesprek met de belanghebbende om het verblijf in een jeugdt huis in individuele gevallen — uiteraard wanneer dat wenselijk is — te verlengen.

Ouderlijke macht

Bij het Burgerlijk recht staat de leeftijd van meerderjarigheid centraal. Hierbij behoort ook de problematiek rond de ouderlijke macht en de leeftijd van huwelijksluiting. (Meisjes 16 en jongens 18 jaar). Hierover heeft mevrouw mr. dr. M. Rood-de Boer in het hierboven genoemde preadvies ook geschreven. Deze meerderjarigheid houdt vooral in het op eigen verantwoordelijkheid kunnen stellen van rechtshandelingen. Zij bepleitte een verlaging van de meerderjarigheidsleeftijd tot 18 jaar. Dit voorstel van haar werd overgenomen door de Nederlandse Juristen Vereniging. Verder had mevrouw Rood een voorstel, dat gericht was op een trapsgewijs groter wordende verantwoordelijkheid van de jeugdige.

Vanaf 14 jaar kan een minderjarige die rechtshandelingen verrichten, die gebruikelijk zijn, behalve wanneer hiertegen bezwaar gemaakt wordt door de wettelijke vertegenwoordiger.

Vanaf 16 jaar kan een minderjarige alle rechtshandelingen verrichten, tenzij het gebruikelijk is, dat de wettelijke vertegenwoordiger hiervoor toestemming moet geven. Helaas hebben deze twee voorstellen het niet gehaald.

Informatief over heel het complex van meerderjarigheid is vooral het Engelse

Inspraak in de gezinsverzorging

rapport van Latey, dat aanleiding is geweest tot de verlaging van de meerderjarigheidsleeftijd in Engeland. Kortgeleden is daar de grens van minderjarig naar meerderjarig gesteld op 18 jaar.

In het bedrijfsrecht zijn de belangrijkste leeftijdsgrenzen: die van het recht op minimumloon/minimum van uitkering (vanaf 24 jaar), vormingsrecht van de jeugdige arbeiders (tot 18 jaar) en het actief (21 jaar en 1 jaar in het bedrijf gewerkt hebbend) en het passief (23 jaar en 2 jaar in het bedrijf werkzaam) kiesrecht voor de ondernemingsraad.

De problematiek rond deze drie onderwerpen is het vorig jaar in het nieuws gekomen toen op 1 november de werkende jongeren op het Haagse Malieveld een grote demonstratie hielden.

De belangrijkste vragen, die naar voren komen zijn wel de volgende:

Is het rechtvaardig, dat een jongere op grond van zijn leeftijd — terwijl hij hetzelfde werk doet — een lager loon krijgt dan een volwassene? Ervaring hangt namelijk niet af van een leeftijd, maar van de tijd, dat men in een bedrijf werkt.

Pas geleden is een SER-advies verschenen, waarin duidelijk naar voren komt, dat het 'financieel-economisch' erg moeilijk te regelen is, om de leeftijd waarop men recht heeft op het minimumloon terug te draaien tot 21 jaar. Dat betekent, n.l. extra kosten voor de werkgever. Vaak is het echter zo dat de werkgever jeugdige personeel aan wil trekken om zo goedkoop mogelijk te kunnen produceren. Hierdoor kan de werkgever lagere prijzen berekenen. Maar juist hierdoor wordt de jongere — maatschappelijk gezien — uitgebuit. Dit uitbuitingssysteem kwam in het SER-rapport helemaal niet ter sprake.

Een andere factor is de vormingsdag per week, waar jeugdige arbeiders een wettelijk recht op hebben. Het is echter maar een zeer klein percentage van de ondernemingen geweest, die deze vormingsdag inderdaad geeft. Illustratief hiervoor is, dat de krant van de werkende jongeren op een vormingsinstituut te Rotterdam een zwarte lijst en een witte lijst publiceerde van de bedrijven, die al of niet die wettelijke vormingsdag geven.

Het onderwijs

De belangrijkste leeftijdsgrenzen, die bij het onderwijs gehanteerd worden zijn: de leerplichtige leeftijd (15 jaar), de verschillende leeftijdsgrenzen voor het aanvragen van verschillende beroepsopleidingen en/of het afleggen van examens. Ook de economische onafhankelijkheid van studerenden (tot 27

(zie verder pag. 62)

Overal om ons heen zien we dat jongeren zich kritisch opstellen, dat ze inspraak wensen en democratisering voorstaan. De bestaande orde, de gevestigde opvattingen en gangbare meningen worden geanalyseerd en men vraagt zich af of het nu allemaal zo moet blijven of het ook niet anders, niet beter kan.

De jongeren willen inspraak — zij willen meespreken, mee-beslissen, zij willen dat hun stem gehoord wordt en dit uit zich in talrijke discussies, demonstraties en acties.

Deze tendens, die zich het eerst bij de studenten openbaarde en de gemoederen in beweging bracht, heeft zich over andere groepen uitgebreid. Ik behoeft ze u niet te noemen: scholieren, Dolle Mina's, Oranje Vrijstaat, maatschappelijk werkers, laten momenteel hun geluid horen. Zij zijn van mening — en vaak terecht — dat belangrijke zaken als onderwijs, recreatie, wonen, uitkeringen aan oorlogsslachtoffers, de situatie rond de kindbescherming, en gaat u maar door, veel te wensen overlaten en niet voorgescreven moeten worden door één bepaalde groep mensen 'die het allemaal zo goed weten, die het allemaal voor het zeggen hebben.'

Zaken waar we allemaal bij betrokken zijn, zaken die de samenleving betreffen, waarvan we zelf deel uitmaken, zaken die ingrijpen in ons eigen leven, in ons eigen doen en laten en in het leven van diegenen waarmee we dagelijks in ons werk of in andere contacten te maken hebben — daarover willen wij geïnformeerd worden, daarin willen we meespreken, zo mogelijk meebeslissen.

In iedere generatie zijn het groepen jongeren die de stoot geven en vaak tot uiting brengen wat vele anderen ook wel ervaren, ook wel wensen, zij het misschien in wat minder extreme mate. In ieder geval brengt een dergelijk verschijnsel de mensen tot nadenken, waardoor ook zij zich op hun beurt 'kritisch kunnen gaan opstellen' en de voor- en nadelen kunnen gaan afwegen met betrekking tot datgene wat er om hen heen gebeurt.

Aan de wens tot democratisering (wat dat dan ook zijn moge) tot medezeggenschap en inspraak kunnen we niet meer voorbij gaan. Het speelt een rol in onze moderne samenleving, het gaat een onderdeel vormen van ons huidige levenspatroon — onze levensstijl.

Inspraak, waarom?

De zo juist signaleerde tendens zal ook onze gezinsverzorgsters en gezins-hulpsters niet onberoerd laten.

In onze samenleving heeft de gezinsverzorging een duidelijker plaats gekregen. Sinds de beginperiode — nu een twintigtal jaren geleden — is er veel veranderd. De meer vrijblijvende hulpverlening is uitgegroeid tot een duidelijk beroep met een eigen vakop-

leiding en een eigen status.

Mede door de eisen en voorwaarden die aan de instellingen werden gesteld en vastgelegd in de rijkssubsidieregeling voor de gezinsverzorging en gezinshulp werd de beeldvorming van het beroep naar buiten toe duidelijker en meer geaccepteerd.

De relatie werkneemster-werkgever is zakelijker geworden. De arbeidsverhoudingen werden duidelijker gespecificeerd en met waarborgen omkleed. Behalve de schriftelijke arbeidsovereenkomst, waarin de voornaamste arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd, heeft men de noodzaak ingezien ook voor de gezinsverzorgsters-gezinshulpsters een rechtspositiereglement te ontwerpen teneinde de rechtszekerheid voor beide partijen te garanderen en de rechten en plichten zoveel mogelijk expliciet te maken. Dit voorkomt conflict en bevordert de uniformiteit binnen de gezinsverzorging.

Het zakelijk accent komt ook tot uiting in de relatie met degene aan wie hulp wordt verleend. Mede gebaseerd op de inhoud van de arbeidsovereenkomst tussen instelling en gezinsverzorgster wordt de hulpvrager door de instelling op de hoogte gesteld van datgene wat zij van de gezinsverzorging-gezinshulp kan verwachten (globale taakstelling, werktijden etc.). Voorts komt het zakelijk accent tot uiting in het feit dat er voor de hulp betaald wordt, dat het betaalbaar is, dat er vaste afspraken worden gemaakt, dat op de hulp gerekend kan worden en dat deze hulp op deskundige wijze verleend wordt.

Het zakelijker worden van de relatie g.v.-instelling en g.v.-hulpvrager (gezin, bejaarde) zijn de normale consequenties van de ontwikkeling in onze samenleving — waarin (arbeids)verhouding e.a. relaties geconcretiseerd worden. Hierdoor en door het duidelijker worden van haar beroepsrol en functie krijgt de gezinsverzorgster in haar beroepsuitoefening een eigen plaats in de maatschappij.

Het ingewikkelder worden van de samenleving, dat zijn weerslag vindt op het gezinsgebeuren is van directe invloed op de taak van de gezinsverzorgster-gezinshulpster in de gezinnen.

De veranderde opvattingen over opvoeding, de vrijere omgang tussen ouders en kinderen, de grotere materiële mogelijkheden, doorbreking van tra-

dities in de gezinsverhoudingen, de veranderde huizenbouw, vooral in de grote steden, het drukke verkeer etc. doet een groter beroep op de deskundigheid, verantwoordelijkheid van de gene die de taak van de huisvrouw geheel of gedeeltelijk moet overnemen. De veelheid en verscheidenheid van situaties, gewoonten, normen waarmee de gezinsverzorgster te maken krijgt, doet meer dan ooit een beroep op haar creativiteit, aanpassings- en onderscheidingsvermogen. Hierdoor komt zij vaak in een spanningsveld tussen datgene wat ze geleerd heeft en datgene wat in een bepaald gezin als 'gewoon' of juist als 'niet-gewoon' wordt gekenschetst. Hierbij spelen haar eigen 'leefwereld,' haar eigen ervaringen en achtergronden een grote rol.

De eigen leefwereld van de gezinsverzorgster-gezinshelpster, is niet alleen de wereld vanuit haar beroep, het is ook de samenleving in zijn totaliteit waarvan ze deel uitmaakt als jonge vrouw. De sfeer die de gezinsverzorgster omgeeft en o.m. voortkomt uit haar rolverwachting is er een van de degelijkheid, van deskundigheid, van verantwoordelijkheid, van toewijding, vaak van behoudendheid. Zij wordt hierin gesteund door haar opleiding, haar uniform of witte schort, door het feit dat zij namens een bepaalde instelling in het gezin komt. Datzelfde jonge meisje zal 's avonds in hippe kleding bij een beatgroep verschijnen en meedoen in deze vrijere, ongedwongen sfeer, waar andere opvattingen, normen en gewoonten gelden als die waarmee ze overdag te maken heeft. Ik kan mij voorstellen dat die dubbelrol wel eens moeilijk tot harmonie te brengen is.

Wat voor de jongeren geldt, geldt in zekere mate ook voor de ouderen. Ook zij hebben te maken met veranderende normen, gewoonten en levensstijlen. Ook zij worden geconfronteerd met situaties waar ze vreemd tegenover staan, zowel in de werksituatie als daarbuiten. Ook voor hen geldt, dat indien bepaalde subculturen tot meer algemeen verspreide normen zijn uitgegroeid, hun zienswijze, opvattingen en houding daardoor beïnvloed wordt.

En ook zij kunnen daardoor in een spanningsveld zitten in de confrontatie tussen hun beroepsrol en hun rol in de samenleving.

Inspraak waarover?

Naarmate men zich meer bewust wordt van de (mede)verantwoordelijkheid die men heeft voor de samenleving waarvan men deel uitmaakt, zal men geneigd zijn dat stuk samenleving kritisch te bekijken.

Dit lijkt mij een gezonde ontwikkeling,

die ook in de gezinsverzorging best gestimuleerd mag worden. Enerzijds ziet men reeds dat gezinsverzorgsters-gezinshelpsters in werkgroepen en bijeenkomsten de behoefte voelen om te discussiëren over datgene wat zij meemaken en wat hen bezighoudt, anderzijds zijn er nog velen, die moeite hebben een eigen mening te vormen en deze onder woorden te brengen of open te staan voor de zienswijze van een ander. Er zijn er ook die alles wat er om hen heen gebeurt zonder meer aanvaarden of over zich heen laten gaan.

Wil de gezinsverzorgster-gezinshelpster haar taak zo goed mogelijk kunnen vervullen, dan zal zij haar kritisch vermogen moeten ontwikkelen, dan zal zij open moeten staan voor datgene wat er om haar heen gebeurt, zowel met betrekking tot haar directe werksituatie als daarbuiten. Zij zal dan ook binnen de grenzen van haar functie en rol in de gezinsverzorging inspraak moeten kunnen hebben binnen de instelling waarin zij werkzaam is en binnen de beroepsgroep waarvan zij deel uitmaakt. Immers de medeverantwoordelijkheid voor de taak die men vervult, impliceert tevens een stuk medeverantwoordelijkheid voor de omstandigheden waarin men werkzaam is.

De inspraak van de gezinsverzorgster richt zich m.i. op deze 2 aspecten: De positie van de gezinsverzorgster als werknemster in de instelling enerzijds en haar positie als werknemster in het gezin anderzijds. Ten aanzien van haar positie als werknemster binnen de instelling dient de gezinsverzorgster op de hoogte te zijn van de rechten en plichten die zij als werknemster heeft en moet zij dienaangaande haar verlangens kenbaar kunnen maken. Zij dient geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen, die zich binnen de gezinsverzorging voltrekken vooral indien dit haar eigen instelling en dus haar eigen positie betreft. Ik denk in dit verband aan een groep gezinsverzorgers-gezinshelpsters die niet of nauwelijks van te voren op de hoogte gesteld werd over een op handen zijnde fusie van de eigen instelling met een andere instelling ter plaatse en daardoor in onwetendheid bleven over de verschillende consequenties, die een dergelijk samengaan ook voor hen persoonlijk impliceerde.

De gezinsverzorgster-gezinshelpster is doorgaans nog veel te weinig op de hoogte van de rechten, die zij als werknemster heeft. Vaak ondergaat zij bepaalde situaties, zonder voor zichzelf op te (durven) komen. Niet alleen de informatie op zichzelf is hier belangrijk, doch ook het samenspel tussen de gezinsverzorgster-gezinshelpster, leidster

en bestuur. Het samen bespreken van de voor- en nadelen, de achtergronden en de consequenties geeft de gezinsverzorgster-gezinshelpster een gevoel van betrokkenheid, van erbij horen, hetgeen de band met de instelling verstevigt en het werk ten goede komt. Te vaak heeft de gezinsverzorgster het gevoel dat er buiten hen om beslissingen genomen worden, die henzelf betreffen: hun eigen positie, hun eigen werksituatie. Door de gezinsverzorgster-gezinshelpster in een dusdanig afhankelijke positie te houden creëert men niet alleen een stuk onrust en ontevredenheid, maar men verhindert tevens dat de juist zo belangrijke medeverantwoordelijkheid tot zijn recht komt.

Met betrekking tot haar positie als hulpgever in het gezin zal ook van de gezinsverzorgster-gezinshelpster inspraak verwacht kunnen en moeten worden. Zij werkt immers in teamverband met de leidster samen ten behoeve van een bepaald gezin en als zodanig zullen zij in een samenspel van gedachten moeten wisselen over de aard en het verloop van het hulpverleningsproces, uiteraard voor zover dit wenselijk en noodzakelijk is vanuit haar rol en positie in dat gezin.

Ook hier gaat het niet alleen om een stuk informatie dat aan de gezinsverzorgster verstrekt moet worden over de gelegenheid te krijgen haar opvattingen, b.v. de aard van het gezin en de proeven, maar dient de gezinsverzorgster blemen, die zich daar eventueel voortingen en mening naar voren te brengen en deze te toetsen aan de zienswijze van de leidster. En niet alleen dat: te weinig gezinsverzorgsters zijn zich bewust van het feit dat de gezinsverzorging als institutie — als onderdeel van de maatschappelijke dienstverlening — ook een signalerende taak heeft naar de buitenwereld toe en dat ze door het contact dat ze met en in de gezinnen hebben een daadwerkelijk aandeel kunnen leveren in die signalerende functie.

Hoe is deze 'inspraak' binnen de instelling te realiseren?

Inspraak in de gezinsverzorging: ik heb het reeds gezegd — het zal ook onze gezinsverzorgster en gezinshelpster niet onberoerd laten. Ook zij zullen hun zegje willen doen — misschien nu al, maar anders binnen niet al te lange tijd.

(Het was vorig jaar de eerste keer in de analen van de gezinsverzorging dat in Oude Pekela een groep gezinsverzorgsters en gezinshelpsters in staking ging).

Op de opleidingen heeft men reeds

Humanitas en kindercentra

geconstateerd dat de mentaliteit van de meisjes sterk veranderd is vergeleken bij enkele jaren geleden.

Als wij deze tendens ook in de gezinsverzorging waarnemen; als wij de inspraak van de gezinsverzorgster-gezinshelpster belangrijk achten en willen stimuleren, dan zullen we vanuit de instellingen de gelegenheid hiervoor moeten geven, opdat ieder tok daadwerkelijk haar zegje kan doen. Dan zullen we door middel van individuele en groepsbesprekingen de gezinsverzorgster-gezinshelpster in staat moeten stellen haar mening naar voren te brengen.

Dan zullen we hen ook moeten leren discussiëren en leren luisteren naar elkaars (tegengestelde) opvattingen. Dan zullen we onderwerpen aan de orde moeten stellen, waarover ze geïnformeerd willen worden en die hun in staat stellen hun eigen ervaringen te toetsen aan een algemeen gangbare — of veranderde — opvatting. Dan zullen we ze ook moeten vertellen welke tekortsituaties we allemaal in de gezinsverzorging nog als onaangenaam ervaren, maar ook wat er allemaal reeds is verbeterd — hoe en door wie. Ik geloof n.l., dat een stuk bewustwording van de gezinsverzorgster-gezinshelpster ten aanzien van haar eigen beroep en beroepsrol en de verantwoordelijkheid als lid van de eigen beroepsgroep een voorwaarde is voor een gezonde inspraak en dat hiermee een harmonisatie van haar 'dubbelrol' gerealiseerd zou kunnen worden.

J. S. Frijda.

Een aantal plaatselijke afdelingen van Humanitas heeft initiatieven ontwikkeld tot de oprichting van kindercentra. Deze worden meestal crèches genoemd en bij dit woord denkt men dan meestal aan opvanggelegenheden voor kinderen van 2—4 jaar. Kindercentra is een ruimer begrip; behalve de reeds genoemde leeftijds-kategorie vinden daar ook kinderen van werkende moeders — het doet er niet toe of deze gehuwd, ongehuwd, gescheiden of weduwe zijn — die opvang behoeven na schooltijd, tijdens vakanties en andere schoolvrije dagen. Ook deze ruimere opvatting van het begrip heeft bij enkele afdelingen ingang gevonden.

Humanitas is niet de enige organisatie, die zich met de inrichting van kindercentra bezig houdt. Ook andere verenigingen, zoals de Vereniging van Vrouwen met Akademische opleiding, de Vereniging Aktiegroep Man-Vrouw Maatschappij, de Centrale Vereniging Kinderdagverblijven x) in Nederland zijn kortere of langere tijd bezig met kindercentra.

Niet alleen verenigingen, maar ook groepjes van geïnteresseerden (meestal moeder) hebben initiatieven genomen om in een buurt of wijk deze voorziening voor de kinderen van de grond te krijgen. Onlangs is het initiatief genomen om zoveel mogelijk kindercentra, zo niet allen, te bundelen (over de noodzaak daarvan later meer). Op een vergadering van 19 maart 1970 in Utrecht hebben 158 kindercentra haar voornemen te kennen gegeven zich aan te sluiten bij de (vernieuwde) Centrale Vereniging Kinderdagverblijven in Nederland.

Tot nu toe kunnen allerlei initiatieven tot oprichting van kindercentra gekwalificeerd worden als partikulier initiatief. Een gevaar van wildgroei is niet ondenkbeeldig. (Er zijn al mensen die crèches exploiteren met 'winst' als enig oogmerk). Het is om deze wildgroei te voorkomen en bovendien om informatie uit te wisselen over wetenschappelijke achtergronden, toelatingsbeleid, inrichting voeding voor de kinderen, financiën (eventuele subsidiëring door Centrale en plaatselijke overheid) personeel, maatschappelijke en medische aspecten enz., bijzonder gewenst dat een bundeling tot stand komt.

Humanitas heeft op twee manieren met de kindercentra te maken: enerzijds door de kindercentra die door Humanitas zijn en zullen worden opgericht en anderzijds door de band, die er idealiter zou moeten zijn met het maatschappelijk werk. Vanuit de Centrale Vereniging Kinderdagverblijven in Nederland wordt over dit laatste aspect het volgende opgemerkt:

"Maatschappelijk werker

De geestelijke en lichamelijke verzorging van het kind vereist een degelijke kennis van de achtergronden van het

gezin. Deze kennis wordt verworven door het dagelijks contact van de direkteur met de vader of de moeder bij het brengen en halen van de kinderen en door de contacten via de maatschappelijk werker.

Alhoewel het ter beschikking zijn van een maatschappelijk werker nog niet overal is ingevoerd, moet dit toch als een noodzaak worden gezien. Of hierbij gebruik kan worden gemaakt van een eigen maatschappelijk werker, dan wel van een maatschappelijk werker in dienst van de Gemeente, is van ondergeschikt belang. Hij-zij moet vóór de plaatsing van het kind een bezoek aan het gezin brengen. Hij-zij moet daarbij de ouders duidelijk maken, wát plaatsing in een dagverblijf voor het kind betekent en hem uitnodigen voor een bezoek aan het dagverblijf. Hij-zij moet wijzen op mogelijke reacties van het kind, vooral gedurende de eerste weken, op de band van het kind met de leidster, kortom een psychologisch-pedagogische begeleiding. Hij-zij geeft haar indrukken over de achtergronden van het kind in een rapport weer en adviseert bij de vaststelling van de ouderbijdrage.

Hij-zij houdt regelmatig besprekingen met de direkteur en/of arts betreffende afwijkende gedragingen van het kind en houdt verder contact met de ouders. Hij-zij houdt ook contact met de leiders over verzorging, aanpassing en dergelijke en vertelt zoveel over de achtergrond van het kind als voor een goed begrip van dat kind noodzakelijk is. Hij-zij kan bovendien als wegwijzer voor de ouders dienen in alle gevallen, waarin hulp van andere instanties gewenst is."

Voor de leden en beroepswerkers van Humanitas, die zich betrokken voelen bij het onderwerp kindercentra, zij het doordat zij meegewerkt hebben aan de totstandkoming van een dergelijke voorziening zij het omdat zij plannen koesteren tot de oprichting ervan te komen of om welke andere reden ook is op het centraal Bureau verkrijgbaar een lijst van regio's en kontaktpersonen

x) De naam van deze vereniging is inmiddels veranderd in 'Werkgemeenschap Kindercentra in Nederland.' (Zie elders in dit blad).

(zie verder pag. 62)

Vereniging voor Beleid Functionarissen in de Welzijnszorg

In de vele publicaties die uitgegeven worden door de welzijnsinstellingen — dus ook in het kaderblad — is enige tijd geleden een oproep gericht tot beleidsfunctionarissen in de welzijnszorg. Doel van deze oproep: de oprichting van een vereniging voor beleidsfunctionarissen in de welzijnszorg.

De? betuigingen zijn gesteld. Het waren er op de kop af 150. Het vraagteken staat er niet voor niets, want van de 150 was er minstens één negatieve reactie die door de initiatiefnemers tot positief werd gebombardeerd.

Het getal van 150 — 1 wordt door de initiatiefnemers voldoende geacht verder te gaan. Op zaterdag **22 augustus** werd een eerste bijeenkomst gehouden om te praten over doelstellingen, programma, positie en opzet van de op te richten vereniging.

De doelstellingen zijn:

— Het bijdragen aan een gezonde ontwikkeling van de welzijnszorg in engere zin, door het zijn van een gespreksforum voor beleidsfunctionarissen (van overheid en particulier initiatief), werkzaam op het terrein van de maatschappelijke dienstverlening, het sociaal-cultureel werk, geestelijke en maatschappelijke gezondheidszorg, alsmede voor beleidsfunctionarissen werkzaam bij de raden voor overleg en advies en andere instanties, die zich bezighouden met de bevordering van de welzijnszorg in engere zin.

— Het behartigen van de belangen van de leden.

— De bevordering van de deskundigheid van de leden.

Toelichting op de eerste doelstelling

De doelstelling van de vereniging is niet gelegen in het uitwisselen van kennis en ervaring van haar leden, noch in het in stand houden van een broedplaats van ideeën of het zijn van een studieclub zonder meer.

Deze activiteiten kunnen wel nodig zijn om een produkt voort te brengen, dat als zodanig iets heeft te betekenen voor een goede ontwikkeling van de welzijnszorg.

Het produkt kan het etiket 'kritisch' dragen. Als dat zo is, zal er worden getracht alternatieve oplossingen te bieden. Het produkt kan het karakter dragen van een actie, in de zin van een 'aan de weg timmeren' maar alleen wanneer het nodig is. De vereniging is echter niet uit om publiciteit te krijgen om de publiciteit.

Toelichting op de tweede doelstelling

Het is met de rechtzekerheid van functionarissen droevig gesteld. De instellingen zijn afhankelijk van overheids-subsidies, die vandaag kunnen worden

gegeven en morgen kunnen worden ingetrokken. Tegen de intrekking is geen beroep mogelijk. Daarmee is de rechtspositie van alle functionarissen in de instelling getekend.

Voor fusies van instellingen moeten spelregels worden opgesteld om te voorkomen dat de betrokkenen maar hebben af te wachten wat er met hen zal gebeuren.

Er zullen echter meer spelregels moeten komen. Beleidsfunctionarissen nemen een dubbelzinnige positie in, met één been staan zij 'in het bestuur,' met het andere been in de 'uitvoering.' Zij vervullen binnen hun organisatie een 'brug-functie,' althans dat is de bedoeling. Niet zelden echter is er meer sprake

van een 'stootblok-functie', waarvan twee kanten tegen elkaar worden ge-beukt.

Een duidelijke omschrijving van de rechten en plichten van de beleidsfunctionarissen tussen 'bestuur' en 'uitvoering', gericht op een integratie en niet op een afscherming van functies moet tot stand komen.

Toelichting op de derde doelstelling

Door de vakkundigheid van de leden te bevorderen wordt de welzijnsbehartiging een goede dienst bewezen. Mee-praten in zaken de opleiding van functionarissen betreffende is niet uitgesloten.

Tot zover de plannen. Beleidsfunctionarissen kunnen nog van hun belangstelling blijf geven door een kaartje te zenden naar postbus 460 te 's-Hertogenbosch.

v. D.

Cursus 'Politieke kanalen'

Sommige afdelingen van Humanitas houden zich naast de uitvoering van het Maatschappelijk Werk bezig met andere welzijnsvoorzieningen (crèches, wijkcentra, bibliotheek enz.).

Wellicht zullen deze activiteiten binnen Humanitas een grotere rol gaan spelen al naar gelang de samenlevingsopbouw (= vormgeving aan het woon- en leefmilieu door de mensen zelf) een taak van Humanitas wordt.

Bij al deze werkzaamheden worden de mensen dikwijls geconfronteerd met groot scale van overheidsinstanties.

Een aantal leden en/of functionarissen van o.m. C.O.C. (Cultureel Ontspanningscentrum) Humanitas, N.O.S., Humanistisch Verbond en MVM (Man/Vrouw/Maatschappij) als initiatiefnemer hebben gewerkt aan een cursus Politieke Kanalen. Het wordt een actieve cursus waarin dingen aan de orde komen als: hoe moet mijn houding zijn wil ik bij instanties iets bereiken, waar kan ik gegevens vinden, bij wie moet ik zijn, passen de middelen die ik gebruik bij het doel dat ik nastreef enz. enz. Kortom een cursus vol praktische oefeningen waarin informatie zit verweven.

De cursus heeft een experimenteel karakter, wat betekent dat de behoeften van de deelnemers in het programma kunnen worden ingebouwd.

De cursus is opgezet met behulp en onder auspiciën van de Anne Frank Stichting in Amsterdam.

De kosten bedragen f 40,— bij voortuitbetaling op giro 111964 t.n.v. de Anne Frank Stichting.

Programma:

1. Vrijdag 2 oktober 19.00 uur tot zaterdag 3 oktober 20.00 uur inleidende conferentie in het centrum 'Kontakt der Kontinenten' te Soesterberg. Vertoning van films over de Mei-revolte te Parijs met toelichting door drs. Leopold van Ravensteyn, over de vraag 'Waarom acties lukken of mislukken'. Uitwisseling van eigen ervaringen het stellen van prioriteiten voor de volgende cursusavonden.

2. Maandagavonden 5, 12, 19, 26 oktober en 2, 9, 16 november 19.45—22.30 uur, Anne ring?, het parlementaire stelsel naar inhoud en vorm, procedures van besluitvorming, Frank Huis. Aan de orde (kunnen) komen: hoe bewerk je een mentaliteitsverander-bezoek aan raadsvergadering, oefeningen in beleidsvorming en organisatiegedrag. Van de cursisten wordt verwacht, dat zij over enige basisinformatie van staats-inrichting e.d. beschikken. Aanbevolen worden de L.O.I.-cursus Burgerschapskunde (f 25,—) of de dito voor Gemeenteraadsleden, dan wel het Teleac-cursusboek Burgerschapskunde van drs. W. Langeveld (f 17,50).

Onze tijd

KRALINGEN, THREE DAYS OF PEACE, LOVE, AND MUSIC

Zoals de ouden zongen
Piepen de jongen allang
niet meer

Is de jeugd al droog achter de oren?

(Vervolg van pag. 57)

jaar) kan ter discussie gesteld worden, speciaal omdat hiermee het verkrijgen van een studiebeurs samenhangt.

Een aspect, dat ook nauw samenhangt met de leeftijdsgrens is het opvoeden tot verantwoordelijkheid. De discussies hierover zijn in volle gang. Speciaal wat betreft het projectonderwijs, de democratisering van het onderwijs, de speel-leerklas en de nieuw voorgestelde wet voor het basisonderwijs.

Het is wel gebleken, dat de problematiek van de leeftijdsgrenzen een sterk juridisch karakter heeft. Toch komen de maatschappelijke en politieke problemen ook om de hoek kijken. Om toch de discussie over deze warwinkel van gegevens enigszins te kunnen aanpakken heeft de Nederlandse Jeugd Gemeenschap de volgende benadering van de leeftijdsgrenzen als uitgangspunt voor het komende congres gekozen.

1. De leeftijdsgrenzen hebben een discriminerend karakter omdat door middel van een leeftijd rechten gegeven en verplichtingen gesteld worden, die niet zo zeer op een leeftijd slaan als wel op volwassenheid en ervaring.

2. De beschermende functie, die de leeftijdsgrenzen ten opzichte van jeugdigen zeer zeker hebben, moet zeer kritisch bekeken worden. Zo moet men nader bezien in hoeverre deze grenzen een ongerechtvaardigde onmondigheid opleveren.

3. Het verband tussen de leeftijdsgrenzen en politiek belangrijke punten zal duidelijk naar voren moeten komen. De discussie hierover mag niet te abstract-juridisch boven de werkelijkheid geplaatst worden.

4. Omdat leeftijdsgrenzen praktisch-organisatorisch noodzakelijk zijn, zal geprobeerd worden op het congres vanuit de maatschappelijke achtergronden van de deelnemers een juridisch voorstel aan te bieden in de vorm van resoluties.

Congres

Het congres 'De bezem door de leeftijdsgrenzen' wordt op vrijdag 16 oktober 1970 geopend in de Koopmansbeurs te Amsterdam. Hier zal een informatief programma zijn, waarin de deelnemers aan het congres kunnen en moeten participeren.

De mogelijkheid bestaat, dat iedereen zijn ervaringen met betrekking tot het congres-thema door middel van vrije discussies met de anderen kan uitwisselen.

Zaterdagochtend 17 oktober zullen in Fantasio 2 de groepsdiscussies plaats vinden. Hieruit moeten de moties, resoluties en actievoorstellen tevoorschijn komen. Deze zullen op de plenaire zit-

ting besproken moeten worden. Deze plenaire zitting zal op zaterdagmiddag in de namiddag plaats vinden.

Vóór deze middagzitting zal er een confrontatie plaats vinden tussen politiefunctionarissen, vakbondsleiders, jeugdleiders, kinderrechtvaarders, politici en regeringsautoriteiten. Verder kan men op allerlei manieren zijn mening over het congresonderwerp uiten. O.a. door middel van stencils, klankbeelden, samenstellen van muurkranten en door middel van beeldende expressie-mogelijkheden.

Voor verdere inlichtingen over het project 'Leeftijdsgrenzen' kan men zich wenden tot de Nederlandse Jeugd Gemeenschap in Amsterdam, Henri Polaklaan 14. Hier kunnen ook de actiekranten besteld worden.

Bram Busstra
congresorganisatie WJG

Humanitas en kindercentra

(Vervolg van pag. 59)

voor open regiovakwerkgroepen. Het verdient overweging om naast eventuele deelname door Humanitas-leden aan deze open regionale werkgroepen ook binnen Humanitas een landelijke werkgroep (en indien gewenst plaatselijke of regionale werkgroepen) op te richten. Deze werkgroep zou in principe open moeten staan voor iedereen binnen Humanitas bestuurder, lid, beroepskracht, administratieve medewerkers enz., die zich betrokken voelt bij het wel en wee van de kindercentra.

Taken van de werkgroep zouden kunnen zijn:

— samenwerking Humanitas crèches en de C. V. K.,

— het uitwisselen van ervaringen bij de inrichting van de kindercentra,

— taak van het Algemeen Maatschappelijk Werk bij de kindercentra.

Geïnteresseerden in een eventuele werkgroep 'Kindercentra' kunnen zich in verbinding stellen met H. van Dijk, Centraal Buro 'Humanitas', J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam, tel. 020-73.94.44.

In het volgende nummer wordt een pamflet afgedrukt dat aan de leden van de vaste kamercommissie voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk is aangeboden, na een demonstratieve optocht naar het Binnenhof. Deze demonstratie, georganiseerd door Dolla Mina, de Vereniging Aktiegroep Man-Vrouw-Maatschappij en de Ned. Vrouwenbeweging, had tot doel de volksvertegenwoordigers te konfrontereren met de behoefte aan crèches.

H. v. D.

